

2. Музиченко-Козловська О. В. Переваги кластерної моделі розвитку туризму над іншими формами об'єднань / О.В. Музиченко-Козловська // Проблемы науки. – 2009. – №3. – С. 21-26.
3. Офіційний сайт гірськолижного курорту «Буковель» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukovel.com/>
4. Пастернак А.К. Ландшафтний моніторинг середовища обитання / А.К. Пастернак // Фундаментальные исследования. – 2005. – № 2. – С. 130-131.
5. Портер М. Международная конкуренция: конкурентные преимущества стран / М. Портер – М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.
6. Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону: монографія / За загальною редакцією д.е.н., проф. В.В. Папп. – Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2016. – 268 с.
7. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: [Навч. Посіб.] / Топчієв О. Г. // – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.

УДК 911.3

Смочко Н.М., Тодьєрішко Е.В.

Мукачівський державний університет

natasmochko@gmail.com

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТУРИСТИЧНИХ ТЕМАТИЧНИХ ТЕРИТОРІЙ (НА ПРИКЛАДІ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ)

У сучасних реаліях динамічно спостерігається активізація процесу появи якісно нових утворень, що ідентифікуються як інноваційні або етнічні елементи системи розселення (села, селища, міста), які знаходяться в зоні впливу територій особливого типу (території з яскраво вираженою моноспеціалізацією, що забезпечує масовий синтез, при паралельному наростанні зв'язкових соціально-економічних наслідків, об'єктивно характеризуються специфічністю

систем розселення, вузькою спеціалізацією систем інформації та життєзабезпечення) [1]. Специфічним є їх диференціація в залежності від функціональності території. При цьому доведено, що ефективне територіальне управління робить моноспеціалізовані території найбільш успішними в умовах поступового звуження простору географічної диференціації людської діяльності (або поглиблення явища географічного поділу праці).

Для розвитку систем розселення туристично-рекреаційного типу монотериторій (як особливих зон розваг і дозвілля з повним спектром туристично-екскурсійних послуг), активізації соціальної активності та збільшення рівня і якості життєдіяльності населення, зокрема сільських монотериторій (моноселищ та моносіл) являється створення туристичних тематичних сіл.

Тематичні монотериторії (тематичні селища чи села) – інноваційні елементи системи розселення, що виступають генератором популяризації туристичних атракцій, народних традицій, надбань, тощо. Формування тематичних моносіл можливе і на територіях з обмеженими туристичними ресурсами та інфраструктурою, як засвідчує європейський досвід виготовлення та реалізації туристичного продукту на даних монотериторіях.

Процес створення тематичних монотериторій найбільш широко розповсюджений в Польщі [3]. Дана ідея розпочала своє впровадження у 2000-2005 рр. в районі міста Кошалін, в Західно-Поморському воєводстві на півночі Польщі, де було побудовано село Хоббітів «Sierakowo Sławieńskie» (чисельність населення – 250 осіб), що являє собою копію села по роману Толкієна «Хоббіт» (близько 15 000 відвідувачів щорічно).

З 2013 року у Польщі нараховується 78 тематичних сіл [4] та ще 7 – у процесі становлення. За період 2000-2013 рр. лише 14 тематичних сіл відмовилися від цієї ідеї і 3 села, які призупинили свою діяльність в зв'язку з різними причинами.

Польські науковці вважають, що в майбутньому, значна частина жителів периферійний сільських районів Польщі, не зможуть забезпечити свою

життєдіяльність займаючись виключно, традиційним сільським господарством, що в результаті може привести до поглиблення соціально-економічних проблем. Тим не менш, існує можливість подолати деякі з цих проблем шляхом розвитку сільських районів, використовуючи існуючі чинники розвитку даного села, з акцентом на захист культурної спадщини і екологічного різноманіття місцевих громад [8].

Тематичні монотериторії Польщі мають чисельність населення від 50 до 2500 жителів. Вони зазвичай мають організаційно-правову форму асоціацій або неформальних груп, часто співпрацюють з іншими місцевими організаціями. Їх пропозиція досить диверсифікована, але при цьому приділяється особлива увага на поєднанні активного навчання з розвагами, надають спектр туристичних, освітніх, рекреаційних послуг. Якщо проаналізувати тематичну спрямованість, то 4 села вибрали свою концепцію на основі базової назви поселення (ангели – Aniolowo «Angel Village», пригоди, метелики, яблука), 12 – спеціалізуються на розвитку місцевих традиційних занять та ремесел (землеробство, бджільництво, садівництво, гончарство, ткацтво, вишивання, різьблення,), враховуючи культурну самобутність етнічних меншин території, а решта була обрана з інших причин (книги, фільми, приватні інтереси членів громади і т.д.).

Найчастіше у туристичному пакеті тематичних моносіл Польщі є такі туристичні послуги: участь у різноманітних майстер-класах, семінарах, дегустаціях, зокрема з виготовлення традиційних продуктів харчування; виробів народних промислів, ремесел, старовинної зброї, тощо; живі рольові ігри; анімації; шоу; навчальні стежки; фестивалі з різноманітними казковими персонажами; мультимедійні уроки про природу; відкриті ярмарки; пікніки і свята для туристів. Багато заходів проводять традиційно – щорічно, а деякі з них можна безпосередньо замовити перед відвідуванням тематичного села великою групою туристів.

На сучасному етапі неможливо в повній мірі оцінити довгостроковий позитивний ефект від створення туристичних тематичних монотериторій

Польщі, оскільки більшість з них функціонує тільки кілька років.

Проте, необхідно зауважити, що у більшості монооб'єктів відбулися зміни: покращення благоустрою та транспортної інфраструктури села, санітарно-екологічного стану вулиць, територій загального користування, озеленення; в суспільній поведінці жителів села – в основному вони стали більш активними і впевненими в собі; збільшення обсягів зайнятості та рівня доходів сільських жителів; встановлення тісних контактів з іншими тематичними селами (утворення місцевих ініціативних груп), університетами та іншими науковими установами (за необхідності консультативної допомоги – «Парк динозаврів», с. «Здоровий спосіб життя» (виготовлення натуральної косметики)).

Найбільш унікальними є тематичні села: Iwięcino «Кінець світу», Paprotu «Лабіринтів», Podgórkі «Казки і велосипедів», Wioska Dyniowa «Гарбузове село», Wioska z pomysłem «Село з ідеєю», Hołowno «Країна Ромашка», Wioska Don Kichota "Село Дон Кіхота", Piasku i kamienia «Піску та каменю», Grzybowa «Грибове», Dzieci «Діти», Żalno «Квіткове», Karwno «Фантазій» та інші.

В Польщі спостерігається тенденція фінансової підтримки тематичних моносіл різними урядовими програмами та проектами Європейського Союзу, фондами місцевих і регіональних органів влади, неурядовими організаціями, приватними спонсорами.

Як показує досвід створення туристичних тематичних територій сприяє активному екологічно-чистому відпочинку туристів, пізнанню витоків самобутності місцевого населення, фольклору та традицій, розвитку гастрономічного туризму, вивченню та відродженню народних ремесел, природних туристичних ресурсів.

В ході історичного розвитку територіальної організації суспільства мережа поселень може досягти такого рівня зрілості, за якого в її межах утворюються стійкі зв'язки, поселення починають функціонувати як ціле – система поселень (це є додатковим чинником ефективності функціонування територій особливого типу, що доводить доцільність її ідентифікації як базису

територіальних систем монорозвитку).

Список використаних джерел

1. Idziak, W., Bielski, P. (2010), 'Imaging and implementing social innovations with limited technology. Cases of thematic villages in Poland', in: ThematicGuide. 9th European Summer Academy on Sustainable Rural Development and Social Innovations.

2. Kłoczko-Gajewska, A. General characteristics of thematic villages in Poland // Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development // vol. 2, 2013, no. 2 n p. 60–63 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.vua.uniag.sk/sites/default/files/VUA_02_KlockoGajewska.pdf

3. Wilkin, J. О potrzebie i założeniach długookresowej wizji rozwoju wsi w Polsce. In Zawalińska (ed.): Rozwyj obszary wiejskich. Doświadczenia krajow europejskich. Warszawa : IRWIR PAN, 2005, p. 45–56.

УДК 911.3

Смочко Н.М., Федченко К.С.

Мукачівський державний університет

natas mochko@gmail.com

РЕГІОНАЛЬНІ ТУРИСТИЧНІ ТЕРИТОРІЇ ЯК ІНФРАСТРУКТУРНО-ЛОКАЛЬНІ УТВОРЕННЯ

Основні складові туристичної конкурентоспроможності нашої країни показали, що, незважаючи на ресурсну забезпеченість, вона, нажаль, не може конкурувати з розвиненими туристичними державами. Єдиний шлях вирішення цієї проблеми – це сформуванню продуману, стратегічно-орієнтовану державну політику, основним завданням якої було б реально визначити туризм одним з основних пріоритетів держави, створити сильний орган влади з управління розвитком туризму, впровадити апробовані у світі економічні тригери

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>